خراسان رضوی

صفحه آخر

شنبه
۴ خرداد ۱۳۹۸
۱۹ رمضان ۱۴۴۰
۸ صفحه/شماره ۴۱۳۷

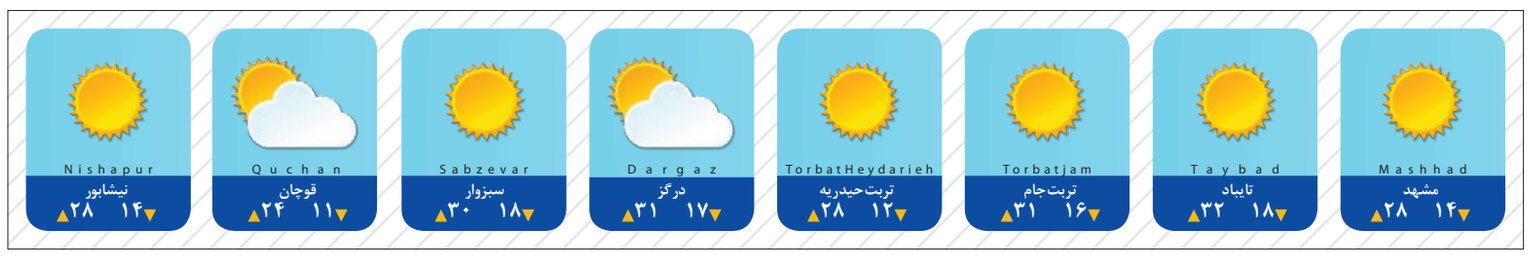

روزنامه خراسان رضوی:
رتبه یک نشریات استانی

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری خراسان
مدیر مسئول: محمد سعید احدیان
سردبیر: سیدعلی علوی

دفتر مرکزی: مشهد، بلوار شهید صادقی
صندوق پستی: ۵۱۱-۹۱۷۳۵
تلفن: ۳۷۶۳۴۰۰۰-۰۵۱

نمابر دبیرخانه: ۰۵۱۳۷۶۲۴۳۹۵
پذیرش آگهی و اشتراک: ۰۵۱۳۷۰۱۰
پیامک: ۲۰۰۰۹۹۹

چاپ مشهد: شهر چاپ خراسان
روابط عمومی: ۰۵۱۳۷۰۰۹۱۱۱
نمابر تحریریه: ۰۵۱۳۷۶۲۶۵۰۱

حکمت روز

امیرالمومنین (ع)

سعی و کوشش نما که خداوند تورا در حال نافرمانی اش و ارتکاب گناه نبیند و بکوش که خداوند تورا در حال انجام طاعت خود مشاهده کند که اگر این گونه نباشی از زیانکاران خواهی بود.
وسائل الشیعه - جلد ۱۵ - صفحه ۷۹

مناجات

علامه حسن زاده آملی

الهی، راز دل با تو چه گویم که تو خود راز دلی
دانه و لانه بال و پر و پرواز دلی
الهی، به رحمت رحمانیّه ات نطقم داده ای، به رحمت رحیمیّه ات سکوتم ده!
الهی، حاصل کار و کوششم این شده است که از غفلت به در آمده ام و در حیرت افتاده ام.
الهی، شکرت که حسنت هم مشمول موهبت (وَإِنِّی عُذْتُ بِرَبِّی وَرَبِّکُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ - دخان/۲۰) شده است.

با شاعران

به روایت تاریخ

غلامرضا آذری خاکستر

روایتی از تاریخچه هتلداری در مشهد

هتل ۴ ریالی

سابقه هتلداری در اروپا به قرن ۱۸ میلادی می رسد. سفر ایرانیان به اروپا و آشنایی با مشاغل و فرهنگ های مختلف موجب شد تا مدرنیته نیز به ایران رسوخ کند و به موازات آن در زیرساخت های صنعت سفر و گردشگری نیز تغییراتی ایجاد شود. در ایران، از اواخر دوره قاجاریه اولین هتل با نام «گراند هتل» توسط باقر خان از مهاجران قفقازی به مساحت ۱۳۰۰ متر مربع در خیابان لاله‌زار جنوبی ساخته شد و شروع به کار کرد. این هتل، ۲۵ اتاق لوکس، یک سالن نمایش بزرگ ۶۰۰ نفره و رستورانی به سبک اروپایی داشت.[۱] پس از آن شاهد تاسیس و رشد هتل ها در شهرها و دیگر نقاط کشور هستیم. شهر مشهد نیز از گذشته های دور به خاطر حضور پُرشمار زائران نیاز به مراکزی برای اقامت یا پذیرایی داشت. در این نوشتار به نخستین هتل ها و مراکز اقامتی که در مشهد دایر شدند؛ پرداخته می شود.

وقتی که هتل نبود

در میان کتاب‌هایی که دربارهٔ مشهد و تاریخ آن نوشته شده، به موضوع هتل ها در این شهر آن چنان که باید پرداخته نشده است. اغلب سیاحان یا مسافرانی که به مشهد آمده اند در خانه های زواری سکونت داشته اند. به‌نوشتهٔ «هانری رنه دالمانی» سیاح فرانسوی، در سال ۱۸۹۹م./۱۳۱۷ق. در مشهد هتلی وجود نداشته است. او می نویسد: «در مشهد هتلی وجود ندارد و ما ناچار در عمارت شرکت حمل و نقل روسی منزل کردیم. مدیر شرکت در نهایت مهربانی از ما پذیرایی کرد.[۲]» «حاجی داوود» نیز که در سال ۱۳۰۵ ش، به مشهد آمده بود، ضمن زیارت حرم مطهر امام رضا (ع) راجع به امکانات شهری مطالبی را نوشته است. در بخشی از سفرنامه اش آمده؛ «در شهر مشهد مثل بمبئی و دیگر شهرهای بزرگ هند، هتل، مهمانخانه، پانسیون و رستوران‌های بزرگ برای شام و نهار وجود ندارد.[۳] همچنین یکی از هتل های مشهد در سال ۱۹۲۸م./۱۳۰۷ش. در اختیار شخصی ارمنی به نام کولتوخچف از ماموران سازمان امنیت شوروی (گ.پ.او) بود. که با پاشایف مامور اطلاعاتی ارتش شوروی در مشهد همکاری داشت.[۴]»

هتل های ۴ تا ۳۰ ریالی

اما مشهد در آغاز قرن چهارده خورشیدی، دو مهمانخانه (هتل) داشته است. هتل پارس یکی از قدیمی ترین هتل های مشهد است که سابقه تاسیس آن به حدود سال ۱۳۱۰ ش. می رسد. در ابتدا، ساختمان چهار طبقه واقع در خیابان پهلوی سابق، به هتل پارس اختصاص داشت و بنا به اذعان اسناد تاریخی، در سال ۱۳۱۳ ش. این مکان پذیرای مستشرقین هزاره فردوسی شد.[۵] هتل پارس در بدو تاسیس، ۱۰ کارگر و شانزده اتاق با اثاثیه خواب داشته است. کرایه اتاق یک نفره دوازده تا سی ریال بود. اما بنای فعلی هتل پارس را در سال ۱۳۱۶ ش، یک معمار روس و به سبک روسی ساخت. اولین مالک این بنا فردی یهودی به نام «امین اف» بود که چند سال بعد از ساخت، آن را به آقای مجاور توسی فروخت. در سال ۱۳۵۵، نیز این هتل به‌عنوان محل برگزاری جشنواره توس انتخاب شد. پس از انقلاب اسلامی، در آغاز بنیاد مستضعفان این هتل را مصادره کرد، اما اکنون سرقفلی هتل در اختیار آقای توسی است.[۶] مهمانخانه شرق واقع در خیابان پهلوی سابق نیز از دیگر هتل های قدیمی مشهد محسوب می شود. این مرکز اقامتی در آن روزگاران، ۷ خدمه، ۲ اتاق بزرگ و ۳ نمره کوچک داشت. کرایه هر اتاق در این مهمانخانه شبی ۴ تا ۱۰ ریال محاسبه می شد.

هتل باختر و شهریور ۱۳۲۰

در سال ۱۳۱۵ ش. روزنامه آفتاب شرق خبر تأسیس «هتل باختر» را به عنوان یکی از بناهای مهم و جدید شهر منتشر کرد: «ساختمان مهمانخانه باختر که از بناهای آبرومند مشهد است و از طرف آقای عطایی، به منظور رفاه و آسایش اهالی ساخته شده بود حالا خاتمه یافته است.[۷]» این مهمانخانه در آبان ۱۳۱۵ افتتاح شد و اسماعیل مجاور رئیس و مدیر مهمانخانه باختر، اداره آن را عهده دار شد.[۸] با ورود روس ها به مشهد و اشغال مراکز نظامی، نخستین اتفاقی که روی داد، دستگیری افسران و تعدادی از درجه داران بود. این نظامیان در هتل باختر واقع در خیابان پهلوی بازداشت و پس از مدتی به عشق آباد فرستاده می شوند. بنا بر اسناد تاریخی موجود، در سال ۱۳۲۲ مهمانخانهٔ باختر، به محل بازرگانی شوروی منتقل می شود.[۹]

از آتش سوزی تا تخریب

پس از توسعه و از دیاد هتل ها در مشهد بعضا شاهد برخی اتفاقات از جمله آتش سوزی در این اماکن در طول تاریخ هستیم که اخبار این اتفاقات در جراید آن دوران نیز نمود داشته است. از جمله در سال ۱۳۳۸، حریقی در هتل فیروزه موجب می شود تا رئیس آتش نشانی مصدوم و برای مداوا به آلمان اعزام شود. همچنین روزنامهٔ «نورد ایران» در ۲۸ مهر ۱۳۴۱ خبر از آتش سوزی در هتل پارس داده است، اما در اوایل دهه پنجاه شمسی اتفاقات دیگری برای برخی از هتل ها و مسافرخانه هایی که اطراف حرم ساخته شده بودند، رخ داد. در دوره استانداری عبدالعظیم ولیان طرح تخریب و تغییر بافت اطراف حرم مطهر شروع شد و تعدادی از هتل ها و مسافرخانه ها تخریب شدند. از جمله هتل سینا و هتل تقدیسی که با عکس العمل هایی بین مالک و استاندار وقت همراه بوده است. در طرح تخریب اطراف حرم تا سال ۱۳۵۵ حدود ۲۰ مسافرخانه تخریب شد که برخی از آن ها عبارتند از: مسافرخانه تهران، نجف آبادی، رضائیان، شاهچراغ، حسینی نو، هتل علیزاده، شرافت و...

قدیمی ترین مسافرخانه ها

میزان مسافرانی که چمدان شان را به مقصد مشهد می بستند، موجب شده بود تا این شهر دارای تعداد زیادی مسافرخانه باشد. به طوری که در دوره پهلوی اول، حدود ۳۳ مسافرخانه در مشهد فعالیت داشتند. مسافرخانه حسینی با ۱۸ اتاق، واقع در کوچه مسجد گوهرشاد مهم ترین مرکز اقامتی شهر در اوایل قرن حاضر بوده است. مسافرخانه های ملا غلامحسین تبتی واقع در دالان حاجی رقیه و مسافرخانه حاجی سید کاظم در کوچه گندم آباد نیز عمدتا پذیرای مسافران هندوستانی بوده اند. مسافرخانه های زیارتی، باشی زاده، صفوی، شاهسوار، اسلامی، صدیق، خلخالی، گیلانی، اطمینان، ذاکرزاده، سبزواری، غیوری، رشت، تودرباری، شعاع فیروز و... از دیگر مسافرخانه های قدیمی مشهد محسوب می شوند که مسافران زیادی از نقاط دور و نزدیک ایران و جهان، در مدت حضورشان در این شهر، در آن ها سکنا می گزیدند.[۱۰]

اولین پانسیون

نویسندگان کتاب «مکتب شاپور» از پانسیون مادام لمان به عنوان یکی از موسسات مهم در خیابان پهلوی یاد کرده اند، ولی اطلاعات دقیقی راجع به این مکان وجود ندارد. اولین پانسیون مشهد در سال ۱۳۲۹ ش به مدیریت آقای مستوفی با عنوان پانسیون ایران در مشهد ساخته شد. وی انگیزهٔ خود را از تأسیس این پانسیون، چنین بیان کرده است: «آن چه تاکنون در نتیجهٔ مطالعات چندین سالهٔ فرهنگی بر این جانب ثابت شده، علت نبود موفقیت و گاهی فساد اخلاق عده‌ای از محصلان شهرستان ها که برای ادامهٔ تحصیل در دبیرستان یا دانشکده به مشهد می آیند، به‌واسطهٔ آزادی مطلق و نداشتن آسایشگاه مناسب و راهنمای شایسته است. از این نظر، با مراجعه به مقامات مربوط و کسب اجازهٔ رسمی و حتی تشویق آقایان، در صدد تأسیس پانسیونی که از هر نظر مناسب حال محصلان باشد به نام «پانسیون ایران» برآمدم. با تأییدات خداوند متعال از تاریخ ۲۰ مهر ۱۳۲۹ افتتاح خواهد شد. این مؤسسه، وسایل آسایش محصلانی را که از شهرستان ها به مشهد آمده و می خواهند در دبیرستان یا دانشکده تحصیل کنند، از لحاظ مسکن و غذا و کمک در امور تحصیلی فراهم کرده، تا با خیال راحت بتوانند به تحصیل خود مشغول و از مفاسد اخلاقی مصون باشند.» محل ثبت نام پانسیون ایران آموزشگاه رازی بود.[۱۱]

منابع

[۱] روزنامه دنیای اقتصاد ۱۳۹۶/۸/۲۳
[۲] سفرنامه از خراسان تا بختیاری. هانری رنه دالمانی؛ ترجمه فره‌وشی. تهران: امیر کبیر ۱۳۳۵، ص ۶۱۱ [۳]. سفرنامه حاجی داوود (زائری از بمبئی به مشهد ۱۳۰۵ ه.ش). /۱۹۲۶م. ترجمه حسین رئیس السادات. مشهد: آستان قدس رضوی مؤسسه چاپ و انتشارات. ۱۳۷۶، ص ۶۶ [۴] انقلاب اسلامی در مشهد. غلامرضا جلالی. تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، موسسه فرهنگی هنری و انتشارات. ۱۳۹۴، ص ۱۰۵ [۵] گروه‌های مهاجر به مشهد از صفویه تاکنون. علی نجف‌زاده. مشهد: شورای اسلامی شهر مشهد. مرکز پژوهش ها. ۱۳۹۲، ص ۱۰۳ [۶]. شناسایی و معرفی اولین های شهر مشهد. ص ۴۲۹ [۷]. روزنامه آفتاب شرق، ۲۶ مهر ۱۳۱۵ [۸]. همان، اول آبان ۱۳۱۵ [۹]. مرکز اسناد آستان قدس رضوی. بایگانی راکد [۱۰]. مشهد در آغاز قرن چهارده خورشیدی مشهور به گزارش مکتب شاهپور. تالیف محمد تقی مدرس رضوی و دیگران؛ تصحیح و توضیح مهدی سیدی. مشهد: مرکز پژوهش های شورای اسلامی. ۱۳۸۶، ص ۱۸۰ [۱۱]. روزنامه خراسان، ۱۳ مهر ۱۳۲۹

یادداشت

علی‌اصغر رفاهی

مدیرکل پیشگیری های مردمی معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه

استفاده از ظرفیت های مردمی ضامن کاهش جرایم و برقراری امنیت پایدار

امروزه مشارکت گسترده و چشمگیر شهروندان در امور اجتماعی یکی از مولفه های اساسی در توسعه جوامع است. از لحاظ جرم شناسی نیز متخصصان علوم سیاست جنایی و جرم شناسی معتقد هستند که برای حل معضل بزهکاری صرفا اقدامات دولت ها به تنهایی کفایت نمی کند، بنابراین برای حل این معضلات نیازمند مشارکت جدی مردم، جامعه مدنی و نهادهای آن در پیشگیری از جرایم هستیم. به طور کلی در سیاست جنایی برای مقابله با پدیده مجرمانه و پیشگیری از آن به تمامی شیوه های کیفری و غیر کیفری روآورده می شود. از این رو مشارکت اجتماعی و سهیم کردن شهروندان، گروه‌ها و سازمان های غیردولتی در کنار اقدامات نهادهای اجرایی و اداری برای شکل گیری بسیج همه جانبه به منظور پیشگیری و مبارزه با پدیده های مجرمانه اجتناب ناپذیر است. چنان که خداوند متعال در آیه شریفه ۲۵۱ سوره مبارکه «بقره» به مشارکت مردم در امر پیشگیری از جرم و مسئول بودن انسان ها در قبال یکدیگر اشاره فرموده است. بر همین اساس نهادینه کردن مسئولیت اجتماعی انسان یکی از مولفه های مهم اجرایی کردن سیاست پیشگیری مشارکتی است. با پذیرش مسئولیت انسان در مقابل دیگران، صحبت از امر به معروف و نهی از منکر، نظارت همسایگان و اصلاح ذات البین که نمونه های مهمی از آموزه های دینی پیشگیرانه مبتنی بر مشارکت مردم است، این مقوله مفهوم پیدا می کند. در همین زمینه در اصل ۱۵۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران پنج وظیفه برای قوه قضاییه مشخص شده است. در بند ۵ این اصل اقدام مناسب برای پیشگیری از جرم و اصلاح مجرمان به عنوان یکی از وظایف اصلی و ذاتی قوه قضاییه در نظر گرفته شده است. بر این اساس و بر مبنای احیای این بند از ابتدای سال ۱۳۸۹ معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم در مرکز و دادگستری های سراسر کشور تشکیل شد. در واقع اداره کل پیشگیری های مردمی و مشارکت های مدنی برای اجرای سیاست جنایی، مشارکتی و استفاده از ظرفیت حداکثری مردم در این معاونت تاسیس شد و آغاز به کار کرد. تاکنون برنامه های مهمی برای استفاده از ظرفیت های مردمی در این اداره کل تدوین و اجرا شده است که از جمله آن می توان به برنامه راهبری و توانمندسازی نهادهای مذهبی، سازمان های مردم نهاد و تشکل های مردمی و باز تاسیس بنیاد صیانت از نهاد خانواده در مرکز و ۲۷ استان کشور، برنامه پیشگیری مسجد محور از جرم با اجرای طرحی به نام «سابقون: و طرح «هر مسجد حمایت از یک اقدام اجتماعی» و پنج برنامه پیشگیری محله محور از خشونت، برنامه باز اجتماعی کردن محکومان با استفاده از ظرفیت های مردمی و مهم ترین برنامه راهبری، سازمان دهی و بهره گیری از ظرفیت مردمی به نام «دیده بانان پیشگیری» در برنامه «سجام» اشاره کرد. سجام مخفف سامانه جامع اطلاعات مردمی است که با هدف راهبردی ایجاد و حمایت از هسته ها و تشکل های مردمی و پیشگیری از جرایم و آسیب های اجتماعی طراحی و اجرایی شده است. این برنامه در واقع مکانیزم اجرایی برای انسجام ظرفیت های مردمی و همسوسازی سازمان های مردم نهاد در عرصه های محلی، منطقه ای و ملی سازمان دهی و پشتیبانی شده است. هموطنان می توانند به عنوان دیده بان یا ناظر پیشگیری با کد ملی در سامانه سجام قوه قضاییه به نشانی sajam.adliran.ir ثبت نام کنند و هر جا که احساس می کنند جرم و خلافی در حال شکل گیری است، آن را گزارش دهند. حال پس از صحت سنجی، موضوع به عالی ترین مقامات قضایی و اجرایی در مرکز، استان یا شهرستان مربوط ارسال می شود. مباحثی همچون پیشگیری از جرایم مرتبط با منابع طبیعی با اولویت زمین خواری، ساحل خواری، تالاب خواری و کوه خواری، اقدامات علیه محیط زیست مثل آتش سوزی جنگل، تخریب محیط زیست، تغییر کاربری غیرمجاز، قاچاق چوب، ارتکاب برخی از اقدامات سوء اقتصادی از جمله احتکار، گران فروشی، مباحث مرتبط با تضییع حقوق عامه به قید فوریت، پیشگیری از تخلفات و جرایم فضای مجازی، پیشگیری از جرایم و حوادث حوزه های کارگری و صنعتی، پیشگیری از قاچاق کالا و ارز، پیشگیری از تولید و توزیع مواد مخدر و مشروبات الکلی، صیانت از منابع آب، حفر چاه های غیرمجاز و... به عنوان اولویت برای ما مطرح هستند و این مسائل در ستاد، استان ها و شهرستان ها در دستور کار قرار می گیرد. در حقیقت سامانه سجام نظارت غیرمتمرکز یعنی «نظارت مردم بر مردم» و «نظارت مردم بر مسئولان» را در کشور ما عینیت خواهد بخشید. در پایان باید اعلام کرد، برخورد با جرایم و مجازات عامل جرم در واقع نوعی درمان و تسکین آلام و خسارت های وارد شده بر جامعه است. از این رو همگان بر این مطلب صحه می گذارند که پیشگیری بهتر از درمان و مقدم بر آن است، حال این پیشگیری از طرق مختلف انجام می شود که از جمله آن ها می توان به مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیشگیری از جرایم اشاره کرد. با مشارکت مردمی می توان شاهد کاهش آن ها و به دنبال آن برقراری امنیت پایدار بود و با همکاری آن ها بار مسئولیت و کار، بیشتر از دوش سازمان ناجا برداشته خواهد شد.

مشهد #Mashhad

شهر و استان در شبکه‌های اجتماعی

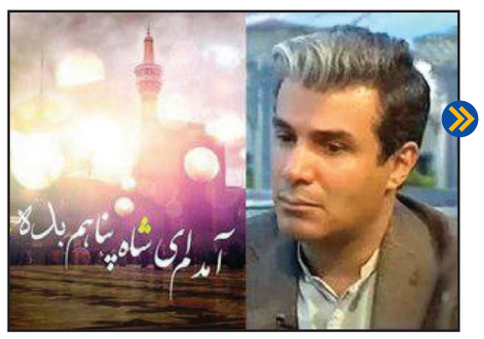

آریا عظیمی نژاد، آهنگ ساز نامدار و داور برنامه عصر جدید، در مصاحبه ای با مجری برنامه «ماه نشان» روایتی جالب و تاثیر گذار از ماجرای ساختن قطعه ماندگار «آمده ام ای شاه پناهم بده» تعریف کرد.
این اثر که با صدای گرم استاد محمدعلی کریم‌خانی و آهنگ سازی و تنظیم آریا عظیمی‌نژاد جاودانه شده، به اذعان این هنرمند در مسیر ساختش با مشکلاتی مواجه می‌شود.
عظیمی نژاد در این باره گفت: آن روز احوال آقای کریم‌خانی خوب نبود و خروجی کار آن طور که می خواستیم در نمی آمد. من خیلی ناراحت شدم و برای آن که دلش نشکند، ضبط را قطع کردم، چای آوردم و به او گفتم: گاهی پیش می آید که کار آن طور که باید نمی شود.
کریم‌خانی گریه اش گرفت و گفت: یعنی من این قدر لایق نبودم که کاری را برای ارباب بخوانم؟
سکوت کردیم و چای نوشیدیم و بعد ناگهان گفت: می شود دوباره بخوانم؟ دوباره شروع به ضبط کردیم... آن چه می شنیدم را باورم نمی شد، برای همین هم بعدا به قطعه دست نزدم. وقتی تمام شد، دوباره کار را برای او پخش کردم. باز هم اشک می ریخت. باورتان نمی شود اما فکر می کنم کریم‌خانی دیگر هیچ وقت نتوانست آن قطعه را مثل آن روز اجرا کند.

عکسی زیبا از رنگین کمان در جاده مواصلاتی تربت حیدریه به مشهد

حکایت

جوانی خردمند به فنون مختلف علوم و دانش ها
اطلاعات فراوان داشت ولی در جمع دانشمندان
خاموش می نشست. پدرش به او گفت ای پسر! تو
نیز آن چه را می دانی بگو. جوان در پاسخ گفت:
از آن می ترسم که در مورد آن چه نمی دانم از من
بپرسند و شرمسار شوم.
نشنیدی که صوفیی می کوفت
زیر نعلین خویش میخی چند
آستینش گرفت سرهنگی
که بیا نعل بر ستورم بند (۱)
نگفته ندارد کسی با تو کار
ولیکن چو گفتی دلیلش بیار
۱_ آیا نشنیدی که پارسایی بر زیر کفش هایش
میخ می کوبید سرداری (به گمان این که او نعل
بند است) دست بر آستین او زد و گفت: بیا اسب
مرا نیز نعل کن.

حکایت های گلستان سعدی به قلم روان